
12. VALSTYBĖS KONTROLĖ

Valstybės kontrolės savarankiškumas (Konstitucijos 133 straipsnio 2 dalis, 134 straipsnio 1 dalis)

Konstitucinio Teismo 1995 m. gruodžio 6 d. nutarimas

<...> Valstybės kontrolė, kurios paskirtis ir veiklos ribos nustatytos Konstitucijos XII skirsnyje, yra ekonominės finansinės kontrolės institucija, prižiūrinti, ar teisėtai valdomas ir naudojamas valstybės turtas ir kaip vykdomas valstybės biudžetas. Ji yra tiesiogiai atskaitinga Seimui, kuris atlieka jos parlamentinę kontrolę.

<...>

Konstitucijos 134 straipsnyje nustatyta: „Valstybės kontrolė prižiūri, ar teisėtai valdomas ir naudojamas valstybės turtas ir kaip vykdomas valstybės biudžetas. Valstybės kontrolerius teikia Seimui išvadą apie metinę biudžeto įvykdymo apyskaitą.“ <...>

Kad visos Valstybės kontrolei pavestos funkcijos būtų vykdomos objektyviai, ši institucija turi būti savarankiška. <...>

<...>

Kaip buvo pažymėta, Konstitucijoje <...> Valstybės kontrolei pavedama prižiūrėti ar teisėtai valdomas ir naudojamas valstybės turtas ir kaip vykdomas valstybės biudžetas. Šiose srityse ypač didelius įgaliojimus turi Vyriausybė. Todėl galima prielaida, kad Vyriausybė, <...> įtvirtindama sau teisę nustatyti valstybės kontrolieriui premijas ir jos dydžius, gali daryti jam įtaką. Tai prieštarauja valstybės kontrolieriaus veiklos savarankiškumui.

Valstybės kontrolerius nėra susietas su Vyriausybe taip pat darbo ar pavaldumo santykiais. Atvirkščiai, jo savarankiškumą rodo paskyrimo tvarka (Konstitucijos 133 straipsnio antroji dalis), atskaitingumas Seimui <...> ir kt.

Valstybės kontrolieriaus pareigų nesuderinamumas su savivaldybės tarybos nario pareigomis (Konstitucijos 133 straipsnio 1, 2 dalys, 134 straipsnio 1 dalis)

Konstitucinio Teismo 2003 m. gegužės 30 d. nutarimas

Konstitucijos 134 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad Valstybės kontrolė prižiūri, ar teisėtai valdomas ir naudojamas valstybės turtas ir kaip vykdomas valstybės biudžetas. Valstybės kontrolei vadovauja valstybės kontrolerius (Konstitucijos 133 straipsnio 2 dalis).

Valstybės kontrolės sistemą ir įgaliojimus nustato įstatymas (Konstitucijos 133 straipsnio 1 dalis).

<...>

Kadangi valstybės kontrolerius turi įgaliojimus kontroliuoti ir prižiūrėti savivaldybių tarybų veiklą, jis negali tuo pat metu būti savivaldybės tarybos nariu.

Teisinis reguliavimas, pagal kurį tas pats asmuo tuo pat metu galėtų būti ir valstybės kontrolieriumi, ir savivaldybės tarybos nariu, prieštarautų Konstitucijos 119 straipsnio 1 daliai, 120 straipsnio 2 daliai ir 134 straipsnio 1 daliai.